

Biblioteki powiatowe 1999-2003

Informacje o bibliotekach powiatowych przygotowano na podstawie analiz sporządzanych przez wojewódzkie biblioteki publiczne dla ministerstwa kultury. Dane zbierano od 1999 r. i uzupełniano je informacjami w latach następnych. Materiał niniejszy, w stosunku do ubiegłorocznego, został uaktualniony i zawiera dane dotyczące bibliotek powiatowych z grudnia 2003, zaczerpnięte ze sprawozdań wojewódzkich bibliotek powiatowych o stanie organizacyjnym oraz działalności bibliotek publicznych w minionym roku.

Z zebranych materiałów w latach 1999-2003 wynika, że proces powstawania bibliotek powiatowych nie został zakończony. Do końca 2003 r. w blisko 3/4 ogółu powiatów (74,9%) utworzono (zlecono zadania) biblioteki powiatowe.

Sytuacja bibliotek ponadlokalnych nie jest stabilna. Wśród tych, które realizują funkcje powiatowe, zachodzą zmiany ilościowe i strukturalne, wynikające nie tylko ze zmian administracyjnych kraju (np. zmiana liczby powiatów), ale również z niekonsekwentnej polityki władz samorządowych (organizatorów) dotyczącej powstawania nowych powiatowych instytucji, ich organizacji (np. wypowiedanie dotychczasowych umów bibliotekom pełniącym zadania ponadlokalne i zlecenie ich innym placówkom) i działania (zawieranie umów na czas określony, bardzo skromne finansowanie).

Niniejsze zestawienia stanowią uzupełnienie *Raportu o bibliotekach powiatowych* zamieszczonego w 2002 r. w Serwisie EBIB-u – Raporty, Projekty.

Liczba powiatów:

Rok	Liczba powiatów		
	ogółem	pow. ziemskich	pow. grodzkich
1999	373	308	65
2000	373	308	65
2001	373	308	65
2002	380	314	66
2003	379	314	65

Struktura administracyjna na poziomie powiatów w latach 1999-2001 nie ulegała zmianom. W 2001 r. podjęto decyzję¹ o korekcie w układzie powiatowym, w wyniku której w 2002 r. powołano 7 nowych powiatów: wschowski (woj. lubuskie), brzeziński (woj. łódzkie), leski (woj. podkarpackie), sztumski (woj. pomorskie), gołdapski i węgorzewski (woj. warmińsko-mazurskie), łobeski (woj. zachodniopomorskie) oraz zmieniono nazwę powiatu tyskiego (woj. śląskie) na bieruńsko-lędziński. Przekształceniu uległ również z dniem 27 października 2002 r. status powiatu warszawskiego (dotychczas ziemskiego) na powiat m. st. Warszawa (grodzki)². W 2003 r. dokonano następnej zmiany, Wałbrzych, dotychczas posiadający status miasta na prawach powiatu, utracił swe funkcje grodzkie. Obecnie powiat ziemski wałbrzyski oraz Wałbrzych – miasto na prawach powiatu stanowią jedną jednostkę administracyjną.

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 maja 2001 r. w sprawie utworzenia, ustalenia granic i zmiany nazw powiatów oraz zmiany siedziby władz powiatu (Dz.U. Nr 62, poz. 631).

² Ustawa z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz.U. Nr 4, poz.361).

Liczba powiatów realizujących zadania ponadlokalne:

Rok	Liczba powiatów realizujących zadania ponadlokalne	
	ogółem*	dla pow. ziemskich
1999	137	81
2000	186	133
2001	232	185
2002	269	203
2003	284	219

* dla powiatów gryfińskiego (woj. zachodniopomorskie) i elbląskiego (woj. warmińsko-mazurskie) zadania ponadlokalne realizują po 2 biblioteki, w zestawieniu ujęte jako jedna pozycja

Liczba bibliotek realizujących zadania o zasięgu powiatowym:

Rok	Liczba bibliotek realizujących zadania powiatowe			
	ogółem	ziemskich	ziemskich i grodzkich	grodzkich
1999	139	72	11	56
2000	188	117	18	53
2001	234	162	25	47
2002	251	178	27	46
2003	267	195	26	46

W 2003 r. w stosunku do 2002 r. powołano biblioteki w 16 powiatach.

Zadania dla powiatów ziemskich realizuje o 17 bibliotek więcej w porównaniu z 2002 rokiem. Są to biblioteki powołane w 16 powiatach oraz biblioteka w Wałbrzychu, która do 2002 roku pełniła zadania połączone (dla powiatu ziemskiego i grodzkiego). W 2003 r. w wyniku reorganizacji administracyjnej z 2 powiatów powstał jeden – powiat wałbrzyski ziemski, który przejął część byłej biblioteki (jako powiatową), a z 14 filii utworzono bibliotekę miejską.

W związku z omawianą wyżej sytuacją w porównaniu z 2002 rokiem zmniejszyła się o jeden liczba bibliotek realizujących podwójne funkcje (dla powiatu ziemskiego i grodzkiego).

Nie zmieniła się liczba bibliotek grodzkich (46) mimo zmian wewnątrz tej grupy. Z WBP w Kielcach (do 2002 r. pełniącej podwójne funkcje) wydzielono bibliotekę miejską, która otrzymała status biblioteki grodzkiej (WBP pełni zadania dla powiatu ziemskiego), biblioteka w Krośnie dotychczas o statusie biblioteki miasta na prawach powiatu zaliczona została do kategorii bibliotek realizujących podwójne zadania.

Biblioteki powiatowe według województw (stan na 31.12.2003 r.):

Województwo	Liczba powiatów wg układu administracyjnego			Liczba powiatów realizujących zadania		Liczba bibliotek realizujących zadania powiatowe, dla powiatów			
	ogółem	ziemskich	miast na prawach powiatu	ogółem	ziemskich	ogółem	ziemskich	ziemskich i grodzkich	grodzkich
Polska	379	314	65	284	219¹	267	195	26	46
dolnośląskie	29	26	3	16	13	14	11	2	1
kujawsko-pomorskie	23	19	4	15	11	15	11	-	4
lubelskie	24	20	4	23	19	20	16 ²	3	1
lubuskie	14	12	2	5	3	5	3	-	2
łódzkie	24	21	3	24	21	26	19	2	5 ³
małopolskie	22	19	3	22	19	24	18	1	5 ³
mazowieckie	42	37	5	22	17	18	13	4	1
opolskie	12	11	1	10	9	10	9	-	1
podkarpackie	25	21	4	18	14	15	11	3	1
podlaskie	17	14	3	14	11	11	8	3	-
pomorskie	20	16	4	15	11	14	10	1	3
śląskie	36	17	19	31	12	28	9	3	16
świętokrzyskie	14	13	1	8	7	8	7	-	1
warmińsko-mazurskie	21	19	2	12	10 ⁴	12	10 ⁴	1	1
wielkopolskie	35	31	4	35	31	33	29	2	2
zachodniopomorskie	21	18	3	14	11 ⁵	14	11 ⁵	1	2

¹ liczba powiatów ziemskich realizujących zadania (219) jest mniejsza od liczby bibliotek (221, tj. 195 bibliotek dla powiatów ziemskich i 26 ziemskich i grodzkich), w 2 powiatach po dwie biblioteki ziemskie;

² w powiecie ryckim w Wydziale Spraw Społecznych zatrudniono specjalistę do spraw bibliotek;

³ w Łodzi zadania biblioteki miasta na prawach powiatu pełni 5 bibliotek miejskich (dawniej dzielnicowych), w Krakowie – 4;

⁴ w powiecie elbląskim zadania realizują 2 biblioteki (Biblioteka Elbląska i Biblioteka Publiczna w Pasłęku); „Wirtualną Powiatową Bibliotekę Publiczną” dla powiatu olsztyńskiego policzono jako jedną: w programie uczestniczy 5 bibliotek gmin miejsko-wiejskich (Barczewo, Biskupiec, Dobre Miasto, Jeziorany, Olsztynek), 7 bibliotek gmin wiejskich (Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Kolno, Purda, Stawiguda, Świątki) oraz WBP w Olsztynie (koordynator);

⁵ powiat gryfiński zadania zlecił dwóm bibliotekom: MiGBP w Gryfinie oraz Centrum Kultury. MBP w Chojnie.

Powiaty, które nie utworzyły bibliotek powiatowych (stan na 31.12.2003 r.):

Województwo	Liczba powiatów ziemskich	Liczba powiatów ziemskich, które realizują zadania		Powiaty ziemskie, które nie realizują zadań biblioteki powiatowej		
		ogółem	%	ogółem	%	nazwa
Polska	314	219¹	69,7	95	30,3	
dolnośląskie	26	13	50,0	13	50,0	bolesławiecki, głogowski, górowski, jaworski, kamiennogórski, lubański, oławski, polkowicki, strzebiński, świdnicki, trzebnicki, wrocławski, złotoryjski
kujawsko-pomorskie	19	11	57,9	8	42,1	aleksandrowski, bydgoski, chełmiński, grudziądzki, lipnowski, sepoleński, świecki, zniński
lubelskie	20	19 ¹	95,0	1	5,0	włodawski
lubuskie	12	3	25,0	9	75,0	gorzowski, krośnieński, międzyrzecki, nowosolski, strzelecko-drezdenecki, sulęciński, wschowski, zielonogórski, żarski
łódzkie	21	21	100	-	-	
małopolskie	19	19	100	-	-	
mazowieckie	37	17	45,9	20	54,1	gostyniński, grodziski, grójecki, legionowski, lipski, łosicki, makowski, mławski, nowodworski, ostrowski, otwocki, piaseczyński, płoński, przasnyski, sierpecki, szydlowiecki, warszawski zachodni, węgrowski, wyszkowski, żyrardowski
opolskie	11	9	81,8	2	18,2	głubczycki, kluczborski
podkarpackie	21	14	56,7	7	33,3	dębicki, jarosławski, leski, lubaczowski, łańcucki, ropczycko-sędziszowski, tarnobrzeski
podlaskie	14	11	78,6	3	21,4	augustowski, bielski, hajnowski
pomorskie	16	11	68,8	5	31,2	człuchowski, malborski, starogardzki, sztumski, tezewski
śląskie	17	12	70,6	5	29,4	bieruńsko-lędziński, gliwicki, kłobucki, lubliniecki, zawierciański
świętokrzyskie	13	7	53,8	6	46,2	buski, jędrzejowski, ostrowiecki, sandomierski, starachowicki, staszowski
warmińsko-mazurskie	19	10 ²	52,6	9	47,4	działdowski, ełcki, giżycki, kętrzyński, mrągowski, nidzicki, nowomiejski, piski, szczycieński
wielkopolskie	31	31	100	-	-	
zachodniopomorskie	18	11 ³	61,1	7	38,9	białogardzki, gryficki, kołobrzeski, policki, pyrzycki, świdwiński, wałecki

¹ w powiecie ryckim w Wydziale Spraw Społecznych zatrudniono specjalistę do spraw bibliotek;

² w powiecie elbląskim zadania realizują 2 biblioteki (Biblioteka Elbląska oraz Biblioteka Publiczna w Pasłęku);

³ powiat gryfiński zadania zlecił dwóm bibliotekom: MiGBP w Gryfinie oraz Centrum Kultury MBP w Chojnie.

Biblioteki realizujące zadania biblioteki powiatowej (stan na 31.12.2003 r.)

Województwo	ogółem	Biblioteki w powiatach ziemskich										Biblioteki w powiatach grodzkich	
		nowoutworzone		Powierzenie zadań powiatowych bibliotekom:						Inne rozwiązania organizacyjne			
		ogółem	tym urzędnik Starostwa	gmin miejskich	gmin miejsko-wiejskich	gmin wiejskich	wojewódzkim	miast na prawach powiatu	filiom b. pedagogicznych	przekształcenie innej biblioteki	projekt	wojewódzkie	miast na prawach powiatu
dolnośląskie	14	1	-	6	3	-	-	3	-	-	-	-	1
kujawsko-pomorskie	15	-	-	8	3	-	-	-	-	-	-	2	2
lubelskie	20	8	1	6	1	-	-	3	-	1	-	-	1
lubuskie	5	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	2	-
łódzkie	26	5	-	10	2	-	1	2	-	1	-	-	5
małopolskie	24	-	-	7	11	-	-	1	-	-	-	-	5
mazowieckie	18	-	-	5	7	-	-	4	-	1	-	1	-
opolskie	10	-	-	1	7	-	1	-	-	-	-	-	1
podkarpackie	15	-	-	6	5	-	1*	2	-	-	-	-	1
podlaskie	11	-	-	5	3	-	1*	2	-	-	-	-	-
pomorskie	14	1	-	6	3	-	-	1	-	-	-	1	2
śląskie	28	-	-	8	1	-	-	3	-	-	-	-	16
świętokrzyskie	8	1	1	1	4	-	1	-	-	-	-	-	1
warmińskomazurskie	12	-	-	4	4	1	-	1	-	-	1**	-	1
wielkopolskie	33	4	-	8	15	1	1	2	-	-	-	-	2
zachodniopomorskie	14	-	-	3	8	-	-	1	-	-	-	-	2
Razem	267	20	2	85	79	2	6	25	-	3	1	6	40

* realizują jednocześnie zadania bibliotek grodzkich

** projekt Wirtualnej Powiatowej Biblioteki Publicznej realizowany jest przez powiat olsztyński. W realizacji biorą udział: WBP w Olsztynie (koordynator) oraz 12 bibliotek powiatu olsztyńskiego (w tym 5 bibliotek gmin miejsko-wiejskich oraz 7 bibliotek gmin wiejskich)